

**Konferenca Evropskega inštituta za socialno varnost:
»Vzdržna socialna varnost: pretekli in prihodnji izzivi
na področju socialne varnosti«, Benetke 2018**

Sara Bagari*

**Annual Conference of the European Institute of Social Security:
“Sustainable social security: past and future challenges in social
security”, Venice 2018**

The 2018 annual Conference of the European Institute for Social Security (EISS) took place in the beautiful surroundings of an autonomous campus of the Venice International University (VIU) on the island of San Servolo, Venice, Italy. The conference started on Thursday, 11th of October and finished on Friday, 12th of October. Around 90 delegates have registered, including four delegates from Slovenia: dr. Grega Strban, Luka Mišič, Primož Rataj and the author of this report Sara Bagari, all from the Department of Labour Law and Social Security Law at the University of Ljubljana, Faculty of Law.

This year the conference was special because it celebrated the 50th anniversary of the EISS. The topic of the conference was “Sustainable social security: past and future challenges in social security”. The conference was preceded by the Young Researches School in the format of a VIU Graduate Seminar, that was attended by 15 young researchers from 8 different universities.

To summarize the findings of the conference in one sentence prof. dr. Paul Schoukens who gave the final conclusions used the words of prof. dr. Danny Pieters: “If you want that everything stay as it is, you should be capable in adapting the social security to the changes.”

The next annual conference will take place in Zürich, 26 – 27 September 2019) and the next 18th National Slovenian Congress will take place in Portorož (30 – 31 May 2019).

* Sara Bagari, magistra prava, asistentka na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in raziskovalka na Inštitutu za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
sara.bagari@pf.uni-lj.si
Sara Bagari, Master of Laws, Teacher Assistant at the Faculty of Law, University of Ljubljana, Slovenia and Researcher at the Institute for Labour Law at the Faculty of Law, University of Ljubljana, Slovenia

Evropski inštitut za socialno varnost (EISS) vsako leto organizira mednarodno konferenco na relevantno tematiko s področja socialne varnosti. Letos je bila konferenca še nekoliko bolj posebna, saj je EISS z njo obeležil 50. obletnico delovanja. Konferenca je potekala 11. in 12. oktobra na idiličnem¹ beneškem otoku San Servolo, v prostorih tamkajšnje univerze, Venice International University (VIU). Osrednja tema letošnje konference je bila »Vzdržna² socialna varnost – pretekli in prihodnji izzivi na področju socialne varnosti«.

Še pred samo konferenco pa je San Servolo gostil šolo za mlade raziskovalce s področja socialne varnosti, ki jo je organiziral EISS v partnerstvu z VIU. Šola za (obetavne)³ mlade raziskovalce je potekala v obliki VIU diplomskega seminarja. Petnajst mladih raziskovalcev⁴ iz 8 različnih univerz⁵ je od ponedeljka, 8. oktobra, do konference, 11. oktobra, sodelovalo v dveh delovnih skupinah. V okviru prve s(m)o mladi raziskovalci predstavljali svoj raziskovalni projekt, vsaki predstavitvi pa so sledile povratne informacije kolegov, mladih raziskovalcev in profesorjev. Del šole so bila tudi gostujoča predavanja vodilnih akademikov na širšem področju socialne varnosti, na koncu pa še (aktivno) sodelovanje na praznični konferenci EISS. Druga delovna skupina je bila namreč razdeljena na tri podskupine glede na tri plenuma petkovega dela konference. Vsaka podskupina je preučila prispevke, ki so bili predstavljeni znotraj posameznega plenuma in nanje podala pripombe z namenom odprtja nadaljnje razprave.

Konferenco sta v četrtek popoldan z uvodnima nagovoroma otvorila prof. dr. Agar Brugiavini iz VIU in prof. dr. Franz Marhold, predsednik EISS, sicer iz dunajskega Inštituta za avstrijsko in evropsko delovno pravo in pravo socialne varnosti. Prvi plenarni del konference, ki ga je vodil prof. dr. Grega Strban iz Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, je z združitvijo različnih stališč o vzdržnosti zelo ambiciozno skušal ugotoviti ali je vzdržnost lahko vodilno načelo pri oblikovanju globalnega modela socialne varnosti. Plenarni del je s tem namenom naslovil

¹ Temu precej pripomore dejstvo, da ga ne »bogati« truma turistov.

² Angleški izraz »sustainable« se v praksi prevaja različno, pogosto tudi kot »trajnosten.« Veliki angleško-slovenski slovar (Grad, A., Škerlj, R. in Vitorovič, N., Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991) »sustainable« prevaja kot: *ki se ne more prenesti, prenašati (podpreti, dokazati); branljiv (argument); vzdržljiv*. Angleško-slovenski pravni slovar (Bajuk, Jože in drugi, Ljubljana, 2003) »sustain« prevaja kot »vzdržati.« Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora »Sustainable social security...« je prevedeno kot »Vzdržni sistemi socialne varnosti...«

³ Poudarek EISS.

⁴ Mladi raziskovalci s(m)o bili praviloma doktorski študentje.

⁵ Univerzo v Ljubljani sva zastopali avtorica tega prispevka, Sara Bagari in mag. Valentina Vehovar.

tematiko vzdržnosti socialne varnosti s treh vidikov: pravnega, ekonomskega in sociološkega. Uvodničar prvega (*vzdržnost in socialna varnost s pravnega vidika*) je bil prof. dr. Ulrich Becker. Sledil mu je ekonomski vidik, ki ga je predstavil prof. dr. Robert Holzmann. Uvodničar tretjega, sociološkega vidika, pa je bil prof. dr. Joakim Palme. Prvi plenarni del konference je s prispevkom *Socialna varnost in cilji trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov* zaključil prof. dr. Tiziano Treu. Uvodničarji so se v svojih prispevkih spraševali kako in do kakšnih razsežnosti lahko naredimo socialno varnost trajnostno oziroma vzdržno. Izpostavljeno je bilo, da vzdržnost ni pravni pojem kot tak, vendar je postal pomembno pravno vprašanje. V povezavi z zagotavljanje vzdržnosti socialne varnosti se moramo zavedati tudi odgovornosti do prihodnjih generacij. Po krajšem odmoru je sledila razprava, ki jo je vodila prof. dr. Bettina Hummer. Po četrtkovemu delu konference je potekala še generalna skupščina članov EISS, dan pa s(m)o udeleženci zaključili s slavnostno večerjo.

Drugi dan konference je z zanimivim pogledom v prihodnost (*Socialna varnost leta 2068*) otvoril prof. dr. Danny Pieters. Izpostavil je, da postaja v času, ko proizvedemo isti produkt z manj delavci in več stroji, vedno bolj pomembno tudi vprašanje financiranja socialne varnosti. V nadaljevanju je bil petek razdeljen na tri plenarne dele, vsak s svojo vodilno tematiko v odnosu do vzdržne socialne varnosti. Različni prispevki so naslovili vprašanje vzdržnih sistemov socialne varnosti glede na tri področja, katerih spreminjajoča se narava lahko vpliva na socialno varnost. O spreminjajočem se konceptu dela in vzdržni socialni varnosti sta spregovorila profesorja dr. Ruud Muffels⁶ in dr. Nuna Zekic⁷ (oba iz Univerze v Tilburgu, Nizozemska). Spreminjajoče se prebivališče in vzdržno socialno varnost sta s svojima prispevkoma naslovili dr. Norma Mansor iz Malezije⁸ in Essi Rentola iz finskega Ministrstva za socialne zadeve in zdravje.⁹ Tretji plenarni del, spreminjajoč se dohodek in socialno varnost pa profesorja dr. Daniel Pérez del Prado¹⁰ in dr. Jose Jesus De Val Arnal,¹¹ oba iz Španije. Uvod v razpravo vsakega izmed plenarnih delov je podal eden izmed mladih raziskovalcev.

⁶ Prispevek z naslovom: »Changing work and sustainable social security.«

⁷ Prispevek z naslovom: »Sustainable work? On the ambivalence of law to the meaning of work.«

⁸ Prispevek z naslovom: »Migration in Southeast Asia and the effects on Social Protection.«

⁹ Prispevek z naslovom: »Is there a future for residence social security in EU?«

¹⁰ Prispevek z naslovom: »The "Reserve Fund" as a mechanism to improve the efficacy and sustainability of unemployment benefits.«

¹¹ Prispevek z naslovom: »The new frontier of the Welfare State in Europe: Towards a Basic Income for the European Union.«

Tako uvodni govorniki kot delegati v diskusiji so se strinjali, da se morajo sistemi socialne varnosti prilagoditi spremembam, do katerih prihaja na obravnavanih področjih. Poudarek je bil na nujnosti vključitve atipičnih delavcev v sisteme socialne varnosti, saj lahko sistemi le tako služijo svojemu namenu. Po drugi strani pa se lahko le s prilagoditvijo novim oblikam dela in z novo opredelitvijo upoštevanih prihodkov zagotovi finančna vzdržnost sistemov socialne varnosti. Tekom celotne konference se je večkrat odprlo tudi vprašanje solidarnosti, ki ga moramo imeti v mislih, ko ugotavljamo kakšne ukrepe uporabiti za zagotavljanje vzdržnih sistemov socialne varnosti. V zvezi s tem je treba najprej odgovoriti na vprašanje s kom želimo biti solidarni in do kakšnega obsega lahko to solidarnost razširimo,¹² pa tudi ali je solidarnost (sploh še) lahko moralna in pravna podlaga novih socialnih pogojev.

Sklepne ugotovitve konference je podal profesor dr. Paul Schoukens, ki je kot generalni sekretar EISS zaslužen za odlično organizacijo in izvedbo celotne konference, pa tudi šole za mlade raziskovalce.¹³ Poudaril je, da morajo socialni sistemi ustvarjati zaupanje in zmanjševati revščino, hkrati pa morajo biti dovolj stabilni, da lahko upoštevajo prihodnje izzive. Konferenco je (med drugim) povzel s stavkom dr. Pietersa: »Če želimo, da vse ostane kot je, se morajo sistemi socialne varnosti prilagoditi spremembam.«

Konferenca je bila, kot vsako leto, uspešna tudi glede na število udeležencev, ki jih je bilo letos približno 90 iz različnih držav. Med njimi iz Slovenije: prof. dr. Grega Strban ter asistenti Luka Mišič, Primož Rataj in avtorica tega zapisa, Sara Bagari, vsi iz Katedre za delovno in socialno pravo Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Kot ugotavlja že EISS v svojem povzetku dogodka,¹⁴ so udeleženci predstavljali dober odraz stanja Inštituta ob 50. obletnici: sedanjo uveljavljeno generacijo akademikov in strokovnjakov socialne varnosti je dopolnila nova generacija mladih raziskovalcev.

Za zaključek velja omeniti še, da bo prihodnje leto konferenca organizirana v Zürichu, 26. in 27. septembra, z osrednjo temo »Socialna varnost in nove družinske strukture«. Prav tako velja že zdaj podati vabilo na nacionalni slovenski kongres delovnega prava in socialne varnosti, ki ga vsako leto pod imenom »Dnevi

¹² Predstavljena je bila denimo možnost rezervnega sklada v okviru katerega bi se na ravni EU financirale dajatve iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti.

¹³ Za katero prav tako verjamem, da je bila za vsakega izmed sodelujočih mladih raziskovalcev izjemno pomembna in koristno-usmerjajoča pri nadaljnjem delu.

¹⁴ Glej spletno stran EISS: <www.eiss.be> (2. 11. 2018).

delovnega prava in socialne varnosti« organizira Inštitut za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani v sodelovanju s slovenskim Društvom za delovno pravo in socialno varnost. Vabimo vas, da se nam pridružite na (že) XVIII. dnevih delovnega prava in socialne varnosti, v Portorožu, 30. – 31. maja 2019. Kongres bo letos počastil 100. obletnico Mednarodne organizacije dela.